

PRZEDMOWA

Latem 2007 roku minęło sto lat od ogłoszenia dekretu *Lamentabili sane exitu*, wydanego przez Inkwizycję rzymską, oraz encykliki *Pascendi dominici gregis* papieża Piusa X. To wystarczający powód, by ówczesnym kontrowersjom wokół katolickiego „modernizmu” i antymodernizmu poświęcić choćby *Małą historię modernizmu*. Zarówno tematyczna, jak i czysto geograficzna rozległość tego kryzysu intelektualnego, którego doświadczył katolicyzm europejski i północnoamerykański, sprawia, że jego zwięzła prezentacja — taka jak niniejsza — musi wyznaczyć sobie pewne punkty kluczowe, jeśli nie chce się ograniczyć wyłącznie do *name-dropping* i suchego opisu zdarzeń. Poszczególne rozdziały pracy nie roszczą sobie zatem pretensji do wyczerpania tematu, chcą jedynie dostarczyć wstępnego i ogólnego zarysu pewnej złożonej kwestii historyczno-teologicznej oraz umożliwić zarazem w odniesieniu do kilku zagadnień centralnych nieco głębszy w nią wgląd. Udostępnione ostatnio dokumenty rzymskie stworzyły przy tym podstawę, by antymodernistyczne stanowisko Urzędu Nauczycielskiego przedstawić równie obszernie jak zwalczany przezeń „modernizm”; w tej materii nawiązałem do kilku własnych wcześniejszych prac wydanych w ostatnim czasie.

Serdeczne podziękowanie pragnę złożyć w tym miejscu panu dr. Brunonowi Steimerowi z Wydawnictwa Herdera, który zachęcił mnie do pod-

jęcia pracy nad niniejszą *Małą historią modernizmu*, mojej współpracownicy, pani Beacie Müller, i panu Gregorowi Klapczynskiemu z Münster za krytyczną lekturę książki oraz pani Deborze Ullrich i panu Martinowi Belzowi za pomoc w gromadzeniu literatury przedmiotu i sporządzeniu indeksu.

Frankfurt nad Menem, marzec 2007

Ogromnie się cieszę, że ta moja niewielka książka poświęcona kryzysowi modernistycznemu tak szybko ukazuje się w języku polskim. Jej celem jest pomóc czytelnikowi w wyrobieniu sobie trzeźwego poglądu na temat pewnego okresu historii, którego interpretacja zachowuje niejaką wagę także dla współczesności. Na potrzeby niniejszego przekładu zaktualizowany został w oparciu o wyniki najnowszych badań rozdział dotyczący encykliki *Pascendi*.

Serdeczne podziękowania za miłą współpracę składam panu Tadeuszowi Zatorskiemu, tłumaczowi książki, oraz pani Barbarze Żak z Wydawnictwa WAM.

Frankfurt nad Menem, październik 2008

Claus Arnold